

Besøg i »byen med de 1000 vinduer«

Fortællinger fra en uges ferie i det charmerende lille Balkan-land, Albanien, med to voksne børn

TEKST OG FOTO: HENRIK KØHLER
redaktion@midtjyllandsavis.dk

Flyet lander klokken kvart over et i Tiranas »Mother Teresa«-lufthavn. Vores chauffør kører virkelig friskt til op ad de mørklagte snoede bjergveje til Kruja, som er fødestedet for det albanske svar på Tordenskjold, nemlig Skanderbeg (1405-68), der holdt tyrkerne stangen til sin død.

Stedet er valgt med omhu, fordi byen ligger smukt på en bjergside med udsigt over landskabet, nogenlunde lige så tæt på lufthavnen som Tirana, og hvem vil ikke foretrække morgenmaden serveret under åben himmel med udsigt til bjerge?

Vi overnatter i selve Krujas borg og tager derfor lige et kig på mure og ruiner, før vi om morgenen begiver os ned gennem bazaren, der skulle være Albaniens første og største souvenirgade.

I de små butikker langs bazarens stejle gade af toppede brosten finder man tæpper, smukke køkkenting i oliventræ og snapseflasker med Skanderbegs kontrafej. Også noget af det sædvanlige bras, men et ok interessant sted at spendere en times tid.

Det er planen, at vi skal have bussen herfra til terminalen i Tirana og derfra videre med bus til Berat. Men der kommer ikke rigtig nogen busser det sted, som skulle være busstationen, så vi lader os friste af at blive kørt hele vejen, det vil sige 127 km. med taxa for 8000 lek (500 kroner).

Derved sparer vi formentlig adskillige timer, men lidt usportsligt er det jo. Bilen er en Polo. Lidt trang til tre på bagsædet, men Polo er åbenbart vores

skæbne i Albanien. Godt to timer senere kører vi op på Berats borg, hvor vi skal bo de næste tre dage. Også herfra har man en fantastisk udsigt over det bjergrige område, der gennemskæres af floden Osum. Man hører slet ikke trafikstøjen fra byen, kun lyden fra en sjælden udrykning i ny og næ anes.

»Kris Guesthouse« er indrettet i bedste osmanniske stil med masser af tungt mørkebrunt tømmer og vinduer med skodder. Vores vært Aldi fortæller, at der bor 60 familier her på toppen inden for murene. For få år siden var det adskillige hundrede. Her er også flere restauranter. De lukker ned lige om lidt i november og åbner først igen i det tidlige forår. I den mellemliggende periode har man ingen indtægt, så det er om at skrabbe til huse i sæsonen.

En af de lidt finere af slagsen ligger i forbindelse med et hotel. Man kan akkurat sidde ude spise om aftenen. Temperaturen er omkring 17-18 grader. Vi bestiller løs fra menukortet: Fyldte auberginer, fyldt peberfrugt, kødboller, skøn græsk-a-like salat med feta og oliven, fritter og hjemmelavet god rødvin til 25.- kr. for en halv liter.

Opel eller Mercedes?

Tjeneren, der er glad og har humor, fortæller, at olivenhøsten finder sted i november. Den olie, der er presses lige ved høsten, er suveræn god, og der er turister, som har slæbt litervis med hjem, men netop nu kører man på resterne af sidste års høst. Selv om vi virkelig har givet den gas med maden, så lander den samlede regning kun på 250.- kr.

Det sted, hvor vi overnattede i Kruja, lød prisen i øvrigt på 350.- kr. for fire personer, - incl. morgenmad! Det er svært at være utilfreds med

Vi har bedt Aldi forhøre sig hos en biludlejer, så vi kan komme lidt ud og udforske området. Han spørger, om det skal være en Mercedes (der udgør 30 procent af landets bilpark) eller om en Opel kan gøre det.

Følgende morgen kommer to fyre med en Opel Corsa, - ikke en Polo, men alligevel. Prisen er 390.- kr. for to dage. Det med forsikring bliver der ikke snakket om. Den har en del skrabemærker, men vi fornemmer, at de synes, vi er lidt underlige, da vi går og checker ud for buler. End ikke et depositum ønsker de. De gør dog opmærksom på, at vi ikke må køre på vej, der kræver firehjulstræk. Bilens åbenlyse problem er, at de trekantede sideruder ved bagsædet kun er på størrelse med håndflader og udsynet

fremad optages for 70 procents vedkommende af sæder og nakkestøtter. Man er med andre ord temmelig isoleret.

Efter at have provianteret i et supermarked til en frokost i den grønne kører vi ud af byen. Vi besøger vingården Nurellari. Den ser ny ud og er opført med EU-midler. Vi køber alligevel et par flasker rødvin og økologisk olivenolie. Ikke så langt ude af byen møder vi et skilt med Mt. Tomori, - Albaniens tredjestørste bjerg. Det lader vi os friste af, men det skulle vi ikke have gjort. Vi ryger straks ud på en jævnt dårlig grusvej, og efter cirka 25 minutter hvor der ikke er sket en hylende fis, parkerer vi bilen i skyggen under et stort træ ved et nedlagt cafeteria og lader børnene gå en tur ud af vejen på egen hånd. De trænger til ilt og udsyn efter bagsædeoplevelsen i Corsan.

Kurs mod vandfald

Tilbage på asfaltvejen fortsættes med kurs mod et vandfald og en canyon. Da vi har kørt i 100 år og en efterårsferie uden at få en pejling på nogle af delene, opgiver vi vores officielle mål og holder ind og spiser vores medbragte mad en lille flod.

Vi starter tilbageturen og gør holdt ved en 70-80 meter lang hængebro, der har set langt bedre dage. Med forsigtighed går vi ud over broens planker, der har forskellige stadier af råd og på et godt stykke er erstattet af tørre grene. Jeg taler med en cirka 12-årig pige og hendes lillebror, der hænger ud ved broen. Hun fortæller, at de er 17 elever i hendes skole, og det vandfald, vi søger, ved hendes mor hvor findes. Forældrene har en restaurant lige oppe ad vejen.

Pludselig giver de to børn sig til at drive fem geder over broen og over mod landevejen. Det må være de fem Bukke Bruse, der har været ovre på engen for at græsse og nu skal hjem og malkes. Vi lister efter, og fruen er inde på restauranten og spørge efter vandfaldet. Vi kører som anvist over to korte broer og drejer til højre ind på en jordvej. Vi overser en interimistisk p-plads kort efter, da vi møder to modgående biler, hvor det ser ud som om, der er udlændinge indeni. Vejen slår nogle små skarpe sving og der kommer meget udfordrende små stejle bakker.

Vegetationen er ret tæt på begge sider. De tre andre må stå ud, fordi bunden skraber imod i stor stil. Da også vejen bliver mudret med store vandfyldte mudderhuller, tør jeg simpelthen ikke fortsætte af frygt for at sidde fast. Det

Provinsbyen Berat ligger midt i et bjergrigt område 100 km syd for Tirana. Byen er kendt for sin osmanniske arkitektur. Flere af husene på skrænten er indrettet som gæstehuse. På denne rejse boede vi i selve borgen bag udsigtspunktet øverst t.v. i billedet. De mange huse ligger tæt på hinanden på hver sin klippeside. Det ene hus hæver sig en etage over det andet, og har en række vinduer ud mod verden samt en hvidkalket facade. Derfor har Berat fået sit andet tilnavn: Byen med de 1000 vinduer.

lykkes med stort besvær at få bilen vendt. Efter et par hundrede meter får vi øje på et par parkerede biler. Det var herfra, vi skulle have vandret. Summa summarum: Heller ikke vandfaldet fik vi set. Vi tager det nu med godt humør. Vi kunne måske også have været mere grundige eller målrettede.

Udkantalbanien

En halv times kørsel på en rigtig vej senere er vi i Polican, byen der er kendt for sin produktion af Kalashnikov-geværer under kommunistregimet. I bunden af dalen ses nogle forladte fabriksbygninger. Vi kører forbi nogle løsgående geder. En enlig soldat holder vagt foran nogle store aflåste porte ved nogle tunneller, der fører ind i klipperne. Vejen er tæt på umulig at køre på, så vi parkerer foran en nedslidt boligblok og fortsætter til fods. En kvinde holder øje med os bag sit vasketøj øverst i bygningen. Sønnen insisterer på at inspicere de ruinerede fabriksbygninger, men vi vurderer, at det ikke er klogt. Det er heller ikke klogt, da vi lidt senere kører derfra og tager et par forbudte billeder fra bilen af de bevogtede porte gennem hegnet. På net-

»Selv om turismen er stærkt for opadgående i dette dejlige land, så er der endnu et stykke vej, hvad angår skiltning og angivelse af turistattraktioner

Bazaren i Kruja er charmerende med sine mange boder langs en smal kroget gade med ujævn belægning. Der er faktisk interessante ting at finde sammen med det sædvanlige bras.

tet kan vi se, at fire tjekker og to russere for nylig er blevet arresteret for at snuse rundt og tage billeder i området. Det her er virkelig Udkantsalbanien. Det er mørkt, da vi er tilbage i Berat og kører op ad den stejle vej til »vores« borg.

Dag to med udlejningsbil kører vi ned i byen og parkerer. Vi går forbi Guva Mangalem, Berats historiske og osmaniske kvarter, og over broen hvor vi har en strålende udsigt over mod »byen med de 1000 vinduer«.

Ved 15-tiden henter vi Corsaaen igen og kører op ad en stejl og smal asfalteret serpentervej, der snor sig op ad bjergsiden, for til slut at ende i den lille landsby Dobrovnic. Nogle små drenge sidder ved et afskallet lille træbord ved torvet og skynder sig ind i købmandsbu-tikken, da vi parkerer tæt ved. En dreng på højst 12 år agerer købmand, men de har ingen is. Vi køber en stor flaske vand og en øl og bliver anvist nogle slidte træstole ved bordet udenfor.

Herfra kan vi se en tyk mand komme ridende forbi på et æsel. Lidt senere kommer en anden ridende sideværts på en hvid hest. Lidt efter kommer drengen med fem hjemmedyrkede mandarinere til os. Det er et smukt træk.

De eneste gæster

For ikke at spise traditionel albansk mad i en af »borg-restauranterne« for tredje dag i træk frekventerer vi »Heavens Kitchen« nede i byen. Det er traditionel fastfood, de har på programmet. Vi er de eneste gæster og sætter os op på tredje etage og venter på maden.

Kort efter kommer en familie fra Gjern, som vi løb ind i foran et spisested på borgen for et par dage siden. Det er hyggeligt. De er gået herved fra toppen til fods og skal gå de mange hundrede meter op om lidt med to små børn, der er mætte og trætte. Det er et ambitiøst projekt. De fortæller, at de faktisk nåede det famøse vandfald. Der var 15-20

De fire bukke bruse er på vej over en lang hængebro, der har set bedre dage. Det sted, hvor gederne er fotograferet, er de store planker erstattet af relativt tynde tørre grene.

Et kig ud over Berat med sine 37.000 indbyggere fra borgen. På billedet ses den nye bydel med floden Osum, der ikke fører meget vand med sig på denne årstid.

minutters gang hver vej (ikke 10!) og badevandet var fem grader koldt, så seriøst misundelige er vi ikke.

Dagen er kommet, hvor vi skal herfra. Jeg er på en alene-foto-rundtur i det gamle borgområde medens de andre sover.

Det har været rigtig fint at bo her. Vores vært Aldi kører os til hovedstaden Tirana. Vi er blevet magelige. Det er svært at blive fristet af mindst fire timers offentlig transport med mange stop, når man kan blive kørt lige til døren i vores lejlighed på under to.